

ձեան Գրիգոր և Ապտալեան Յովսէփ էֆ. .
 ներուն յատկապէս ջերմ շնորհակալութիւն
 կը յայտնենք :

Ներեցէք որ քանի մը խօսք ալ ուղղեմ
մեր ներկայ աշակերտաց :

Ուսումնարանին անօրէնութիւնը արդի աշակերտաց թէ՛ վարքէն և թէ՛ ուսումնական յառաջդիմութենէն զո՛հ է ընդհանրապէս : Իրենց նիւերուն ընթերցումէն պիտի տեսնուին, թէ ուսումնայարեկան ընդհանուր միջին թիւը 100 վրայ 80ի, 85ի, 90ի և մինչև 97ի կը հասնի, որ շատ ուրախալի արդիւնքներ են : Սիրեցեալ աշակերտներ, նիւերու ընթերցման ժամանակ ձեռքով ուսման անունը ընկած արեւաբար աւելի շատ պիտի յիշատակուի, ուսման նուազ կատարուած անիւնքն և՛ մէկը հպարտանալու և ո՛չ միւսն ամօթահար ըլլալու պատճառով չունի : Այս նիւերը պիտի կարդացուին նախ Ուսումնարանին Վարչութեան գործունակութիւն մը ապու, տարեկան ուսումնական արդիւնքը հասարակութեան ծանուցանելու համար, և երկրորդ անգամ զձեզ քաջալերելու որ առաջնակայ տարի, չնորձի Բարձրելոյն, աւելի փութով ու եւանդեամբ աշխատէք, ձեր սիրտը կրթելու աստուածապատկեամբ և միտքը ճշմարտութեան գիտութեամբ և ըլլաք հաւատարմը հպարտանքի մեր Օգոստոսիառ Վեհափառ Խնքնակալին :

ԱՆԱՐԱՏ ՅԼՈՒԹԻՒՆ ՄԷՔԹԷՊԻ

Անարատ Յղութիւն թարգմտեցնըն Պէյ-
օղլուննա Ձէշիք-սօգաղընտա վազը մէք-
թէպիւրին թէվզիլի միւքեաֆաթ զիւնթի-
լըզաւն ճուռա կիւնիւ Ք-Ֆաթիթիզ բիւթպ
էֆ. Նարըթթէլիւրինին թահաթ բիւտաթ թին-
աւ մուշթազաւ վէ մուշթանիւնն ուռթթ-
աէ իճրա իտիվիշ արիւ Նշպու զինթթաւ
Արֆ. Արֆ. Հաւանն, Սիւրեսնն վէ Աբիկ-
եան Եպիսկոպոսոյար իլէ բէք չօգ միւթթ-
հարիզանը թէ՛նպիլի վէ միւթթէպէրանը ա-
վամասն թէ՛սուանն Աւանն, Գարասպեան
Յովհաննէս, Ոսկեան Գրիգոր, Ոսկեան
Տր. Յովհաննէս, Աբիկեան Սերովքէ, Գա-
սապեան Պետրոս էֆ. լէր վէ տահա ոսիր
թիվթիլ իլէ շակիթանընն էպէլիլիլէրի վէ
տիվթիլ իտալլ թաւիլիլեալար Նազըր պու-
լունմուշլար արր :

Մէքթէպին մատուռը զինելի մանկիկ
 իթթիխազ իսիմլը օլուպ, Պատկերներին
 իւզներ շօթիւմիւն, վէ չափրտանըն
 տումմասընա վէ թէվլին միւլքեաֆաթա
 մահսում օլարաք, պիր սահնէ հաբըմը
 աբր:

Բուժք. Կ-Բաթրիզ Է. Ֆ. հաղթել է լեյ-
վե սաիր տալիժի՛ն զեվաթը ըրորս, մե-
տիրի ղեքէպ Գերյ. Յոլսէի Ծ. Վ. Ա-
բիկեանն Բեֆազաթըլա սաաթ 7 1(2) տա-
գինքն Թ մահէլինէ սուխուլ իթալըլըրն-
ն, Օր. Մարտիկ Գասաբանն ըրաւն իւն-
Համրախէ Մարտիկը չալմը, լէ չախիրսան
տախի թէղանրի խեղէք, ըրաւնա իւ-
թիւքը իւլէմըլըր տիր: Գախմըն տինէ-
նըլէն իշպու մարաւան ոտորա, Օր. Մա-
թրիւ ձիգդննան իւն Օր. Աննա Պահթի-
յաթեան էրա՛նիսն լէ Տիրուհի Գաղէղեան
Ֆրանսըղաւ պոթի՛ն լէ Թէղաննի իթալը-
լըն կրկի, ըրաւն իւլըրիտաւ տէ կըլզէ
մօրսուար չալմըլը տր:

ՊԵՆՏԱՐԻԱՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԱՐԶԻ ԴԵԿՏԱՐԱՆ
ՓԱՐԻԱ ՍԵՐՄԱՆԱԿ, ՀԱՅԿԻՐԱՆԻ ՄԻԿԱՆԸՆ-
ՈՒ ՄԻՍԻՆԻՍԻ ՄԻՍԻՆԻՍԻ ՍԵՐՄԱՆԱԿ
ՀԱՅԿԱՆԸ ՄԻՍԻՆԻՍԻ ՍԵՐՄԱՆԱԿ, ՎԵ՛
ՄԻՍԻՆԻՍԻ ՍԵՐՄԱՆԱԿ

Պրերմիսի սերնֆուան՝ Օր. Օր. Տիրուհի
Գազէգեանա՝ Քրտնուղծա լիան վէ իւլու-
մը միւսիքէլիքէ իւլն իփթիւար գօրտէլա-
աը, Մարի Ճիդմէնեանա՝ հիւսնի ալալեադ
վէ Քրտնուղծա իւլնի իքի գօրտէլա, Մա-
րիամ Գաւաղեանա՝ բիանո վէ Քրտնուղծա
իւլնի իքի գօրտէլա, Աննա Պանի խարպանա՝
էրմուրիճէ վէ էլ հիւսնիլի իւլնի իքի
գօրտէլա, Աննա Թօքալեանա՝ բիանո վէ
Քրտնուղծա իւլնի իքի գօրտէլա վէրիւլիշ
տիրի

Ի թիւնիս սրնըփասն՝ Օր. Օր. Մարիցա
Գասապեանս՝ հիւսնի ախշէաք լէ ֆրան-
սըղճա իւնի ի թի գօրաւէա, Վերթիիի Դրի-
գօրեանս՝ էրմէնիսէ, ֆրանսըղճա, զայ-
րէթ լէ էլ հւնէնիի իւնի, ի թի գօր-
աւէա, Արաքի իւթիւնսնս՝ էլ հիւսնի
իւնի պիր գօրաւէա, Ժօգէֆիի Բէօնէնիս
էրմէնիսէ, ֆրանսըղճա, զայրէթ լէ սա-
րէ իւնի պիր գօրաւէա Վերլւմիւ տիր :

Կ-Բաթմիբիզ րիւթպ. է. ֆ. հազրէթլէրի,
էն յիւսթալիտ շախիրսանա թէւլզէ Խոիւ-
մէք իւզրէ 4 բարձա կուղէլ պրօշ իհտա
Իթմիշ օւղու, պուռնիք՝ Օր. Օր. Տիրուռն-
իւզ թէւհանա, Աննա Պանթիյարա, Մար-
ցա Գաւապէանա վէ Ժօղէֆին Քէօսէհանա
Իթա իտիլմիշ տիր :

Պուսնէն ի բնալը թասսիւ ի թմիշ օլան
Օր. Տիրուհի Գաղէգեանըն վէ Օր. Մա-
րիամ Գասպեանըն չէնտթիշաթէլի օ-
գուռուպ, պրուիարտա, ընտիլէրին էր-
մէնիճէ վէ Քրանսըզճա լիսանլարտա, իւ-
ր լազգաւ, թարիւն, ճողընֆիւա վէ սա-
լիւիէն ի բնալը թասսիւ ի թմիշ օլուռգլա-
րը կէօթէրիմիշ տիր:

Ալլան Զրանեզ ճէմիկէթիտէն իբր
հաշտըզը քիթապ կէճնտէրիմիշ օլուպ,
պոնլար՝ Օր. Մաթիտ Ճիզմէճեան իլէ
Օր. Մարիամ Դասապեանա իտա իտիմիշ
տիր :

Մեք թէ պին մեզ հէպ տէրսի մուալլիմի
Գեհ. Ռափայէլ Վ. Էքմէքճեանի մեք ջըր
սընթատա էն իւլերուտէ պուլունան չակի-
տէ վերի մէք իւզըն, Կիւզէլ պիր հնայիւ
իտա իթմիւ ռուպ, պուլաա տա Օրի Աննա
Թաթայեան լալըք օրմուչ սոր:

Զիյնէթ՝ Օր. Ժողէֆին Քէօսէեանըն՝
պէլիղանէ իրատ իյէտիկի թիւրքէ կիւ-
ղէլ պիւր նութդ զէ Համիտիէ մարշընըն
թէքըննիւմի իլէ խիթամ պուլմուշ տոր :

Կ-Բաթբեգ րիւթպ . էմմանուէլեան էֆ .
հաղորէթէրինէ՝ մէքթէպ թարաֆնետան
աթլազ իւղէրինէ իշէմէլի կիւղէլ պիր
եսսթրպ թագատիմ գըլընմը տոր :

Զինելիք էսնասորման գլուխարդան բխ-
նո՝ չէ՛նքողիլաւ մաարուք օլան Զէրա-
թըրուէր նաւ բխանօճ մաղաղաւորնը միւ-
տիւր Մ. Պէնտա թարաքննտան իքրամէն
կէօնաւրիւմիլ ալի: Միւմալէչհն իլպու-
մուսմէլէսի՝ պիւ էսէրը համիյիէթ վէ նէ-
ղաքէթ օլմաղէլ, մէթմէպին հէյնիէթ ի-
տարաւէնքէ պիւ խասանը պիւնարը մէմու-
նիլիէթ վէ թէլէքքէս Խտրիմէսի՝ թարա-
քնուղու պիւտիւրիւմիլ ալի:

Որի՞թա՛րը զի՛նե՛թա՛ն հուզզա՛ր» մէք՞ծա՛յ
սալօնը՛նա չըգա՛րաք, շակիրտա՛նըն հաւա՛
մըը օլտուգա՛րըը է՛ իհնէ՛քէրէր յալլո՛ւ ու
թէ՛մա՛յա խաղա՛մը, վէ պոռնա՛րառ կէօրիւ՛
էն՝ կիւզէ՛լլէք վէ աէնա՛յի՛ծէ մէհաթէ՛թ ու
մուսնէ՛ն թահա՛յի գըլընը՛նը տըրը: Հուզզա՛րա
է՛քալէ թա՛րի իրա՛մ օլտու՛նալ, պի՛ր միւսա՛
տէ՛թ արա՛մ խաղա՛քտէն սօնա՛ր, ճէմի՛յնէ՛թ
զի՛նէ՛թին ինթի՛զամընտա՛ն վէ շակիրտա՛
նըն թալլա՛ր ու թէ՛քպիլէ՛նէր ճազգընու՛
կէօթէ՛քտիքը՛նէր զա՛րեթէ՛ լէ ինթի՛զամա՛նն
տօլալը թա՛րիգաթը՛ն միւտընէ՛ս Քոյը Ա-
հա՛նը թալէ՛քեհա՛ն իլէ ոսա՛ր Քոյըլա՛րա պէ-
հանը՛ր Անէ՛քքըր, ու միւ՛տնի՛նէ իտէ՛
րէք, մուֆա՛րագաթ իլէ՛միը տի՛ր:

Իշպուռ Թաֆտիաթըն խիթ մարնտան
էվլէլ չուրահը պէհան խէլիմ քի, զի-
նէթին Թէրթիպաթը միւքմիթէ օլուալը
կիպի, չաղիլորտան տախի, քէնուր վա-
րիֆէլէրնի կիւլիքէն իւթի իթ միլէլէլ տի-
ր Թահսիլ իթ ութլէրի լիսանլարտա մէհարէթ
քէնպ իթ տիթլէրի ճիհէթէ, իրառ օլու-
նան նութգլար վէ ինքա օլունան միւ-
քալէ մէլէր՝ Թէմիթ պիր Թէլէֆֆիդլէ
վուլուռ պուլուտուրդուրն, ուսմու Թապա-
ֆորտան մէնա օլունմուշլար տըր։ Յիլ-
վազը, Ան. Յըռթիւն բահպլէրիին
էվլամը միլլէթին հիւսնի սիվազը վէ
Թալիմ ու Թէրպիլէտի ուղըռուտա վազը
գահն մէնաի վէ իգ տամամբը ֆէտա-
քահարանէրի տօլըռուշ աշտանը Թագ տի-
տիր։

ՀԱՄԱԶԳԵԱՅ ՄԷՔԹԷՊԻ

Համազգեաց մէքթէպի միւտիրիեէթի
թարաթընտան կէօնտէրիւմիչ տիր.

Համալսելիքի վարժարանի աշակերտուհեայ տարեկան հարցաքննությունը կատարուեցան անցեալ շաբթու մէջ, վարժարանի ուսուցչական մարմինը կողմանէ ելնելու վարժարանի վարժարանի Հոգաբարձութեան Ատենայակա Մեծ. Գրիգոր Էջմիածնի:

Ինչպէս ընդհանուր վիճակացոյցներէն յայտնի կ'երեւի, աշակերտունիք առհասարակ գովելի վարք ունեցած և այս տարի անցեալ տարիչլմանէ առելի յառաջադէմ եղած են իրենց աւանդուած լեզուաց և գիտութեանց մէջ, զոր ուրախութեան կը ծանուցանէ Տեսութիւնս՝ իբր պաշտօյց վարձարարնիս բարոյական պայծառութիւնը:

Թէ՛ ամբողջ ռուսմական տարեւրջա-
նի մէջ, ամենէն աւելի ջանամբութիւն
յոյց տուող և Թէ՛ այս բերանացի և զրա-
ւոր ընդհանուր հարցաքննութեանց մէջ
յաջողակագոյն հանդիսացող աշակերտու-
հիւներն հետեւեալներն են .

Օր. Օր. Ասորինք Տօնէկեան, Սաղմնիկի
Թորոսեան, Սօֆի Մըրըրլը, Նոյեմի Աճեմ-
եան, Սիրվարդ Մկրեան, Վիկթօրիա Աս-
լանեան, Լօրիս Տէրունեան, Մաղէն Ճի-
վէշէկեան, Արաքօ Չիպուքճեան, Հեր-
մինէ Համարձուեան :

Տեպութիւնս գոտութեամբ կը յայտնուեալ թէ Մեծ, Գրիգոր էջք Ոսկեան՝ լեռոյիչեալ աշակերտուհեաց յառաջդիմութիւնը գնահատելով, և ի իրախոյս իրենց ընկերուհեաց, հաճած է իւր անձնական գրադարանէն ընտիր գրքեր նուիրել:

Վարժարանս փակուած է տարեկան արձակուրդի առթիւ, որ պիտի տեւէ երկու ամիս, և դպրոցական տարիչըջանը պիտի սկսի Սեպտեմբեր ամսոյ զկիզբը։

Ընդունեցէք, Խմբագրապետ Տէր, խորին յարգանացս հաւատարմը։

Տեսչություն
Համագրեաց Վարժարանի
Բերա, 1 Յուլիս 1003

ԲԱԹՐԻԳԽԱՆԷ ՀԱՎԱՏԻՍԻ

Կ-Բաթրիբ գրեւթ պ. էմ'անուէրէան Պո.
դոս էֆ. հաղորէթլէրի թարաֆընտան տիւն
գաթրիմալ Բամբուլա ճէնապլէրինէ պիւ
թէլէկրաֆ քէշիտէ օլունարաք, Բաքս
հաղորէթլէրինին խաթըրալար խթիֆսար օ.
ռնսնուշ, վէ միւշարիւէհին իստէլի սըն.
էնթ ու ափիւլթլէրի իլին ուլումս ճէնասա
թըմըզ թարաաֆընտան տուա խոխլմէքտի
օլտուղու պիւտրիւմիշ տիրա— Տիւն ադ.
շամ միւշարիւէհ Գաթրիխալտան պա թէ.
լէկրաֆ Կէշէն ճէվապաա, Կ-Բաթրիբ հաղ.
րէթլէրինին թէլէկրաֆընտան տօլալը պէ.
հանը թէշէքքելր խոխլմալ, վէ Բարա հաղ.
րէթլէրինին խաթթըմալը ճէնուղ աղըզ օլ.
տուղու իշար գըրընմըլ տըր:

* * * Մենմուռնէն խապեր ալարըղմըղա
 կէօրէ, Կ-Յաթըրիզ ըրէթ պ . Լյմանուէլեան
 է. Գ. Հաղըթէթէր թարգմանտան Գեր . Հ
 Գաթըրէթ Վ . Մ'նէվիշեանն Ծարաղոյնըղ
 ըրէթէր ըրուանիշէսի վէրիմիշ տր . Վ. Ի
 ճէննա Մխիթարեան թարգմարեան մշնուս
 պու ղաթեուր վէ վաղիթէշիւսն ըրուանիշ
 նին վէ Էվատը միլէթին թալիմ ու թէր .
 պիէսի ուղըղմառ սէննէլթաթն պէրի ճանսի
 թէրաթն իշթաի իւրումի թիւնն պու խաթիմ
 մ'արիթիւն մազաթ ուտուղը իշպու իթիւ
 ֆաթը ըրուանիշէ, պիղիմ կիպի, թէնա
 սինն թանըեան վէ թագտիր իտնէրէին
 ճիւմէսի թարգմանտան մ'մուռնիշէթէթէ
 լազաթ իտիւնէճէկի ճիւթէթէ, միւմարէշէ
 պու վիսիւն իւն թագտիւմի թէպրիթաթ
 իլլէրիզ

* * Բազար իրթէսի կիւնիւ, Գալաթատա
Սէն Պէնուա մէքթէպինտէ իճրա իտիլէն
թէվլլի միւքէաֆաթ րէսմինտէ, Կ-Բաթ

լուս. լուծպ. էթ. հաղթեթլելիլէ Գայսե-
 րիէ մէրնասաը Ար. Մատթէոս եպիսկ
 Միսկեան, Վիէննա Միլիթարեան Թարգմ.
 Թննն Տէրխասատեթ Մեհաւորը Գիր. Հ
 Գրիգորիս Վ. Գայէմբերեան վէ Տէմաս-
 Թնննորեան տիկեր պարզ լուհանիլէր հա-
 զըր պուռնուռլաթ տըր.

Շայետաւոր մշմուռներէն է՝ վէ թիգլքեա-
աւոր թի, մէլքութիւր մէլքէպտէ, հէլ միւ-
լէթտէն պիւր գալ երկ շակիրաւան պուլուն-
աւըը հաւալ, պիրիւնիւնիւնիւն ճէմաթըմըգ
միւլէթպէրաւըմաւ միւհառէլ էթ. Մանու-
էլէաւըն միախոււմը Պ. Տիբան Մանուէլէաւ-
իհրազ իթմիւլ, վէ Ֆրանսա սէֆիրի թաւա-
ֆընտան իհաւ ոլընան պիրիւնիւ միւլքեա-
ֆաթա լընտիսի նալիւ ումուշ տոր, էկէր-
եանըմըլըգ իոնէ, չըգան սնէն տալի Պ. Տի-
բան Մանուէլէաւան պիրիւնիւլիկի իհրազ իյ-
լէմիւլ սիր:

Ինչպիսիք մեք թե՛ պիլ մեզ քուրբըն էն
 քեւէիւք վէ իպթիտաի սընթըօրնա պիր սէ
 հէտէն պերու աշվամ իթմէքտէ օլուն Արհ
 Մաթըէնու Եպիսկ. Սիպիւսանըն 9—10 եւս
 չընտա պիրատէրդատսի Աբրահմէն Սիւս
 լիանըն, քէնտի սընթըօրնտա պիրինճի չըգ
 մարը չալիսանը թէպրիք վէ մէնմուտիքիթ
 տիր:

Զէկրիստոսէթտէ վէ Անաստուրաս
 իւղիւր Յիսուսեանիւարըն սապղզ հազըր
 միւթվէնքա Բեր Տամասըն իսթրիանթը
 բուհու իշին, Կէշնտէ Գայսէրիթտէ, Էլուի-
 նի-զ աթօլիք քլիլսէմիլտէ, ոէրիսասա Արհ
 Մատթէրոնպիսի. Սիւղեանըն վէքլիլ Գիւրյ
 Սինիլիսեան Կընիւն Վ. Վ. Թարաքընտան
 իւղեանթան սուրէթտէ Գուտտաթը շէրիկ
 Թազարիս վէ պատէհու բանմէթ տուալաթ
 իծրա իսիլմիլ տիր:

Մէջգիւր այլնոէ, ճէմաւթըմըզ միւ
թէյէրանը իլէ Գիւուսեան թարիգաթը ա-
զալարը հազըր պուլունունչլար սըր:

Միւթ չէ կէտաւ Բէր Տաճաս՝ մահէլլի էր-
մէնիւ-գաթօլիքէրի հազգընտա ֆէվզէլտաի
խալիքահ հպուլունուշ, վէ Կ-Բաթրիք
րիթպ. էմմամուէլեան էք. հազգէթէրի
մարիթէթ իլլէ Գալէթիէ քրիսէօֆէրի հիմն
միշտարնտա մուալէնէթիւի տիրիք իթմէ
ինչ օտուղընտաւ, հազգընտա խպազզ օ.
լրնաւ մէղքաւր աւտօր չիւքրահիւղարի
պուշանաւ նէշէթ իլլմիշ տրիւ:

*. Բաւկաթիտէ Վիէննա Միւսիթարեսն.
լարը մէջէ պիտին միւտրի զայեւուրդեդ
Հ. Գարբիւ Ծ. Վ. Սէնգվիտան իւէ Գեր. Հ
Արիստակէս Վ. Տաւեսն՝ մէջքէպին Թա
թիւ զէստընտան պիւ իսթիֆատէ, սալ
վիւննա Վիէննայա միւթէվէճնիէն հարե
քէթ իթմիւրէ տրի:

Պիր այ սօհրա Տէրիսաստէթէ ավտէթ
խտէճէքլէր տիր :

«Տիւն Թրանսպրզլարն միւլի հորթն...
սը օլուղընաան, Կ-Բաթրիք ըլԺպ. Էմ.
մանուէլեան էֆ. հաղըթէլէրի, ըլֆագա
թրոտա Կաթողիկոսարան Դիւանապետ
Դեր. Յովսէփ Դերպձ. Միւթէվէլեան օլ-
ուղըլ հալտէ, Պրանսն սէֆարէթ խանէսի.
հէ աղիմէթ, սէ ֆիր հաղըթէլէրիհէ ընտլ.
թէպրիքեաթը ըլֆա իթմիյէր արի:

* Աւարելը որդ մալիւսմամբ կէօրի, միւ-
թիւէֆիէ Օր. Էրանիկ Կէօլէեան թարա-
ֆընանի Ս. Յակոբ խաթմախանսիւսի
միւհէստէնէն պիտ յառուռն ինչա խախմէ
իւղիւ պարգաւանս 2000 իրավիգ վաւարի
մատտէսի, չըգան հաֆթա սուրէթի ֆէվ-
գէնիւրիստէ օլարաք. ազտ օլընսն Իտարի
մէճլիսիստէ էնիստէն մէվղուրի պահս օլ-
մուշ արք:

*. Ս. Եսկեր խաթաթառնէտիւնի թան-
գըգը անվալի իշին մէսուր թախին խաթ-
տիքէրինի հազաղըըըըը Խաթը: մէջնիս
ազաղըտան Գարտաշեան Յովհաննէս վ-
ր Գառապեան վիշէն էք լէրին: պիտիւնի
միւսէստառաթը միւնէմիւղին թանգըգը ան-
վալինէ տալին մէսուր օշտաղարը խա-
պէր արնմըը արը:

Ատանա մէրկասաւը Արհ. Պօղոս
Եպիսկ. Թեղզեան՝ յունիս Ձեռնա չէնր
մէլքիւրէ վասըլ օլմուշ, վէ ինթիրամ-
թը յախսուսէ իւէ իսթիգպալ օլունմուշ
արըր:

* Պանորմամատ էր քէք վէ գզգ չո-
նուգլարը մէթէ պլէրիիդին իմիժնան վէ
թէ վզիկի միւքապիտէ զինթէթլէրինին, ու-
յիր սէնէլէր կիպի ռարապ սուրէթտէ ին-
րա իաիւրի օլտուվը, մէմուսնէն իսպլէր
ալընմըլ տրի:

Յրանաւ Բուսիանըն միւթթձֆիգի գա-
վիսի օլտուղը հաւտէ, բէխի ճիւղնուրըն
Լօնարսահ սէյեսանաթընըն Բուսարսանէհէմ
միեհէթի օլմասը թապլիխոր: Վարդաա սա
Բուս զազէթալարը, իւպու սէյեսանաթ
էհէմմիեհէթի մախսուսէ վէրմիլէր տիր:
Մէշգիւրի զազէթալարըն էֆքեսարըն կէօ-
րէ, Մ. Լուպէնիկն Լօնարսահ ազմիթի
Բուսիա տէվլէթի թարաֆընտան տախի
ճիտոր պիր սուրէթտէ թէլազգը իտիլմի
տիր: Նօվսութի զազէթասը Մ. Լուպէ ի-
ւէ գրալ Խովարտ արասընտա ճէրէհան ի-
տէն միւսազաթլարտան պահա իթմիկի սը-
նալէ, Ինկիլթէրաա վէ Յրանաա հիւքիւ-
մէթէրի պէյնիմտէ սամիւրի պիր իթիլաֆ
հուսուլէ կէլէնի Բուսիանըն մէնաֆիինէ
թէմամիլլէ մուվաֆըզ պուրուսուղընը
պէհան իլլէմիլ տիր: Մէշգիւր զազէթա-
նըն միւթալէասընա նէզարէն, Ինկիլթէր-
աա վէ Յրանաա հիւքիւմէթէրի արասըն-
տա հուսուլէ կէլէն իթիլաֆ նէթիճէսի օ-
լտարազ, Ինկիլթէրաա վէ Բուսիա միւսա-
սէպաթընըն տախի թէսպի սալա հիտէճէ-
կի չիւլպէնիդ տիր: Պու խն, Բուսիանըն
խուսուսուլլէ Ագասի Ծարգը բուլթիգասընա
զիեատուլլլէ միւսալիտ պուլունմազտա
աըր: Յիւլվազը էկէր Ինկիլթէրաա Ագասի
Ծարգտա Բուսիա հազգընտա չիմտիէ գա-
տար իթթիխազ իթմիլ օլտուղը խապիմա-
նէ մէսէքտէն սարֆը նազար իտէր իսէ,
պու հիւզալէն Բուսիանըն, ալլէ խուսուս-
էննաֆիի թիւսճարիտէս պիթթապի ար-
թաճազ տրր:

— Իսկ ինչպե՞տի՞ք ասաք իրենին
նձի թապուրը, Բրեձօվա թապու-
րը, Կրանըն ի. քինձի թապուրը, Իշ-
վին պրինձի թապուրը վե՞ Գո-
անըն տե՞օրախնձի թապուրը

տախի, պիւր այ թալիմ իճրասը իշի ն ճէլպ օլունմուշլար արը :

— Բումբէլի վիւայէթէրի միւֆէթ-թիշի Հիւսէյնի Հիւսի բաշա հագ-րէթէրի՝ բազար կիւնիւ տէվրէ չըգ-մըշ արը :

— Եանիս վայիսի Օսման բաշա տախի՝ վալի մուսվիհի խոսթիտիս էֆֆի եէրինէ վէթիլ թայեթին իտէ-րէք, տախիլի վիւսեթիտէ տէվրէ չըգմըշ արը :

— Պուլկար էկզաբզը, քէնտի սիւ-րիսիւնէ եէնի պիւր կոնդակ կէօն-տէրէրէք, Մէթպուի մուֆաթիսմա-րը օլան հիւքիւնէթի Սէնիէյէ սատա-գաթտա գուսուր իթմէմէլէրինի իկ-թար, վէ աքսի հարեքէթտէ պու-լունանլարըն քիւլսէտէն թարտ իտի-լէճէլէրինի պէնան իլլէմիշ տիւ :

— Վիէննատան եազլուրընա կէօ-րէ, Ավսթրիա վէ Բուսիա հիւքիւ-մէթէրի՝ Մէթպուի մուֆաթիսմա-րը օլան տէվլէթի Ալիէ գարչընտա հա-րէքէթի սատագաթ վէ իսթիգա-մէթտէն շաշմամսընը Պուլկարիսթան էմարէթինէ թէքրար իկթար իթ-միշլէր տիւր Բրէնս Ֆէրաթնանտ՝ շիւ-տիսէ գատար սալիք օլտուր խաթ-թը սատագաթ քեարանէտէն շաշմա-եաճաղընա տախի թէէմիւսթ վէրմիշ տիւ :

— Նայէ Ֆրայէ Բրէսէտէն. «Օսմ-պանդասը միւտրի ումուսիսի Մ. Կ. Օպուան» պիւր գաշ կիւնէ գատար Վիէննաեա ազիմէթ իտիպ, տիւրընը ումուսիսին թէվհիտի խուսուսընտա Ավսթրիա սինտիգասը իլէ ինքսի միւ-գաքէրաթ իլլէեքէթ տիւր Օսմանը պանդասը, յուլիս 1866 գատար պիւ-թիւն էսհամը Օսմանիէ համիլլէրի-սին մուվաֆադաթընը իսթիսալտէն սոնրա, մուսմէլաթընը ինսիթիլ լաղը-մէնէ պաշլաեաճաթ արը : Ինկիլիզ համիլլէրի տախի, պու տէֆա տիւ-եունը Օսմանիէին թէվհիտինէ տա-լիւ թանկիւմ իտիմիշ օլան լաիհայը գապու իթմիշ օլտուգլարընտան, ար-թըք լաիհայը մէգքիւրէնի գաթիէն քէսպի վիճուս իտէճէլի, վէ պու-եիւզտէն էսհամը Օսմանիէին գատար ու գըլմէթի կիթտիքէ արթարագ, ֆիւսթլարըն զիւստէսիլլէ թէրագ-գը իլլէեքէթի շիւպէսիգ տիւր :

— Կէյնտէ Գալաթիս պօրուսըն-տա չըգան եալան հալաթիսմի միւ-սէպպիպլէրի օլան մուպաեաճըլար-տան Եօրկաթի Եանսըրու, Նիգօլա Մաշի վէ նումէրօնը վէ գամբանա-նը Բէթրօ՝ Պէյօղլու միւթէօարընթ. լըղը թարաֆընտան թէվգըթ իտի-լէրէք, իսթիլլէթագ օլունմուշլար արը : Պիւր թաճիւր տախի պու շալեայը չը-գարանլարտան օլուպ, ֆիւրարտա օլ-տուղընտան, արանմագտա տըր : Մէր-գուսանըն իսթիլլէթագլարըն իսթիլլէթագ պուլմաղլէ, օլ պապուէթի էվրագ ճի-հէթի ապիլէեքէ թէպլիմ իտիլլէր տիւ :

— Ճուսմա իրթէսի կիւնիւ Ավս-թիւս վէ իրան սէֆիլլէրի՝ Սատրա-գամ վէ Խարիճիէ նաղըրը հաղարա-թըլա, վէ Բուսիսիս սէֆիլլէրի՝ Խա-րիճիէ նաղըրը վէ միւսթէշարը բա-շալար հաղարաթըլա միւլագաթ իթմիշլէր տիւ :

— Բուսիսիս սէֆիլլէրի՝ ճուսմա իր-թէսի կիւնիւ մէկուսէն մէկէքէ-թինէ կիւսէքէ տիւ :

— Բազար իրթէսի կիւնիւ Ինկիլ-թէրա սէֆիլլէրի՝ Խարիճիէ նաղըրը բաշա հաղարաթիլլէ կէօրիշիւշ տիւ :

— Տիւն, Ֆրանսըզլարըն միլի եօր-թուսը օլմագ միւնսիպէթիլլէ, մա-պէյնի Հիւսմանուստան վէ Պապը Ա-լիտէն՝ Ֆրանսա սէֆարէթիսանէսինէ մէմուրիլլէրի մախուստէ կէօնտէրիլ-լէք, սէֆիլլէր հաղարէթիլլէրինէ պէնանը թէպլիքեաթ իտիլլէր, վէ էօլլէյին Օսմ-գարագօլ սէֆիլլէրինտէն թօք-լար աթըրլարագ, րէսմը սէլամ իճրա օլունմուշ արը :

Ագշամ թէրապիս սէֆարէթիս-նէսինտէ պիւր զիւսթէթ վէրիլլէր, վէ գանտիլ տօնանմարը իճրա օլուն-տըղը կիպի, իմանտա պուլունան Ֆրանսա սէֆարէթիլլէրին վէ տիլէր սէ-ֆարէթիլլէրին մայէթ վաքօրլարըլա սալիլլէր Ֆրանսըզ վաքօրլարը պալ-րագլար իլէ տօնաթըրըղը կիպի, Պէյօղլուստա Պօնմարչէ վէ սալիլլէր Ֆր-լանսըզ մաղպալարը վէ խանէլլէրի՝ պալլարագլար վէ գանտիլլէր իլէ տօ-նաթըրըղլար արը :

— Իսլամարտա, խուսուսիլլէ թաշ-լարարտա ինքս իտիլլէն տիւլիւնիլէր իշին բէք չօգ մէսարիթ իլթիւեար օլունարագ, չօգլարըն պու եիւզտէն տիւլարը մուգաիգա օլմալարը, վէ պիւր թագըմընը տախի պու մէսա-րիթէ գաթլանմաթըղլարընտան, էվլէնմէքտէն կէրի տուրտուգլարըն իշիտիլլէրինէ մէպիլ, պուլունտան պէօլ-լէ տիւլիւնիլլէրին զանէթ սատէ վէ ազ մալարաթը օլմալարըն տիւլագաթ իտիլլէրի խուսուսընա իրաւտի սէնիէ չէրէֆուտուր իլլէմիշ տիւ :

— Էրզրում վայիսի՝ Ֆըրգա գօ-մանտանըն քէնտի եէրինէ վէթիլ պրագարագ, տէվր ու թէֆթիլ իշին էրզրումտան հարէքէթ իլլէմիշ տիւ :

— Մըսթը Խըմիլի՝ Լօնտարտա Օսմ-սէֆիլլէրի զիւսթէթ իլլէմիշ տիւ :

— Գալաթիսի իթմիշ օլմալարըն իսթիլլէրի քիլիսիսի էթրաֆընտա պու-լունան ուլլընտուգ խանէլլէրին գա-րաթըլմարը՝ Պէյօղլու բօլիս մէկիւ-սինէ գարալաշարըրըլլէ արը :

— Բազար կիւնիւ Սըրպիս գըլալ պիլլինճի Բէթարըն եէվմի վէլաւտէ-թի վէ իսթի կիւնիւ օլտուղընտան, թարաֆը հաղրէթի Բատիշահիտէն գըլալ միւշարիլլէյնէ թէպլիք թէ-լէկըաթըն չէթիլլէր, վէ անտէն տա-լիս թէքէքիւր ճէվապը կէլմիշ տիւ :

— Եէվմի մէգքիւրտէ Սըրպիս սէ-ֆարէթիսանէսինտէ րէսմը գապուլ վուգու պուլմուշ արը : Մապէյնի Հիւ-մալունտան վէ Պապը Ալիտէն մէ-մուրիլլէրի մախուստէ սէֆարէթիսանէյէ կէօնտէրիլլէրէք, մասա հաթ կիւզարա րէսմը թէպլիքեաթ իլլէթագ գըլընմը արը :

— Բազար կիւնիւ Գարաթարըն ա-զիլ համիլլէրի օլան Ս. Պէտրոս վէ Ս. Պօղոս Եօրթուլարը օլմագ միւնա-սիպէթիլլէ, Միւրկէնտէ, սէֆարէթի. խանէլի սէյֆիտէ րէսմը գապուլ վու-գու պուլմուշ արը : Պուստա Բուսիս վէ Բուսիսիս սէֆիլլէրի, թիւրիսան բաշա վէ սալիլլէր զէվաթ հաղըր պու-լունմըլլար արը :

— Պիւր գաշ կիւնտէն պէրի Տէր-գօզ ուսեա իլէ չէհրիմիզ սօգաղա-րընըն սուլաթըլմարը թաթիլ օլուն-մուշ արը : Պու պապուէ Լէվանթ Հէ-րալտ զաղէթաթ տիւսը քի, պու թաթիլլին սէպէպլէրի մալիւմ օլմա-եքպ, պիլլէ ալիտ տէ տէյիլ տիւ : Պու մատտէ՝ Եէհրէ էմանէթ իլլէ Տէրգօս գուսմաթիսաթ արաթընտա պիւր իշ տիւ : Անճագ, խուսուսիլլէ էվ-

լէրի Թագաթի, Բանկաթի, Նիշան-թաշ, Եիլի, վէ Իսթանպօլ թարա-ֆընտա Պապը Ալի ճատտէսիլլէ, Սիւ-քէնի, Անա-Սօֆիա, Պապը Սէրաս-քէրի վէ տիլէր ճատտէլէրտէ պու-լունան էհալիլլէր շիւքեաթիլլէրինէ թէրէքէման օլմագտան տուր օլա-մաեքպ : Պու ճատտէլլէրտէն պա-ղընը, վագաա էսկի ուսուլտէ, Եանի գուլվէթի պիւր պէյիլլէրէ գօլուլը պիւր ֆըլը արապասը մալիլլէթիլլէ սուլաթըլլէրիս իսէ տէ, պու թէտպիլլէ՝ մաթիլլէթաթ ապա քեաթի տէյիլ տիւ : Իմիլ, Եէհրէ էմանէթիլլէրին պու խու-սուր նաղարըն տիւգաթա ալարագ, էհալիլլէրին արգուսընը մէվլըր իճրա-եէ գօեաճաղընը մէմուլ իտէրիգ :

— Պիլիսի վէ Վան վիւսեթիլլէրի ժանտարմա ալալարընճա տախի պա-ղը թէնսիգաթ ինքս իտիլլէք տիւ :

— Ետիլլէրտէն եաղընտըլլէրա կէօ-րէ, Թաշլը-Միւսէլլիմէքէօլլէրտէն 1850 Պուլկար ֆաթիլլէրտէ՝ Պուլկար քիլի-սէսինի թէրէքէ, Օրթօտօգս քիլիսէ-սինէ տէիլալէթ իթմիշլէր տիւ :

— Թաշլարարտա պէլլէտիէ թա-պիլլէրիլլէրին մաալարընը մուլթագա-մէն թէէտիլլէ իթմէք իւզըն վիւս-եաթը Եհանսէքէ էվաթիլլէր լաղըմէ վէրիլլէր տիւ :

— Մանաղկերտտէն ալընան պիւր թէլէկըաթա կէօրէ, յունիս 25 տէ կիւնտէ, սաաթ Յտէն 7 պլա գա-տար իւշ տէֆա զէլլէրէ հիւս օլուն-մուշ արը :

— Չօնկուլտագտա ախիլլէն ու-լունաթանլարը վուգու պուլուպ, պիւր գաշ քէօրիւ երգըլմը արը :

— Բազար կիւնիւ սաաթ 3 պլ-գարալարընտա չէհրիմիզին, էքէլմ-լէ Պօղալ-Իլի, Գեաղըտիսանէ, Եիլի, Պէյօղլու, Գոսթմ-բաշա, Ելուպ, Ֆէնէր վէ իսթանպօլ թարաֆլարընտ սէլլէր կիպի իտիլլէր եաղարագ, պիւր արա վաքօրլար վէ գալըրլար իլլէեքէմէզ, Եօլլարտան կէլիլլէթէ օլմուշ, Գոսթմ-բաշա, Օրթաքէթ վէ տիլէր մահէլ-լէրտէ պուլունան տէրէլլէր ճօղուպէվ-լէրի վէ տիւքքեանլարըն սուլար պա-սարագ, մատտի պաղը խասարաթ օլ-մուշ իսէ տէ, նուֆուսա գալաթ թէվմըլ արը : Ֆէնէր կաղինօլը էօ-նիւնտէ պիւր գալըր տէվրիլլէր, վէ իշինտէ պուլունան 15 եաղարընտա-քի գալըրընտէն տէրիլլէր տիւլմիշ իսէ տէ, սալիլլէր գուրթարըլլէ արը :

— Բիլլաթ էֆի իսթիլլէր պիւրի, կէ-չէն կիւնէ աթա պիլիպ, սիւրաթլէ գօլուլարմագտա իքէն, Գալաթա ըրիւ-թըմը իւզէրիլլէր շալլըն ճիլմանիլլէր իքս իսթիլլէր գըլընը չըղմալը արը : Պիլլարէ, հաեաթը թէլլէրէքտէ օլա-րագ խաթիլլէրտէն նաղ իտիլլէր տիւ :

— Ճուսմա իրթէսի ագշամը Ուն-գալընտէնտա Զիւս իսթիլլէր պիւր տէ-լիգանլը, աթա օլթուրուպ, գօլուր-տըլը իրաթա, սիւրիւսի գօլուր-մալմաթըն իսթալ իթմէսի իւզէրիլլէ, Զիւս աթտան էնիպ, սիւրիւսիլլէ պիւր պըլաթ սաղարտըգտան սոնրա թէք-րար աթա օլթուրուպ սալէտիս օլ-մուշ արը :

— Գալաթաթա Վոյլօտա ճատտէսինտէ թէրիլլէր թաճիւր Վասիլ Բէթիլի, վէ Եաղ իսթիլլէրտէ զէլլէրիս եաղը վէ իւ թաճի-րի Միւսալաթ Մօրալիսի իւզարը իլլէրա իթմիշլէր տիւ :

— Ճուսմա իրթէսի ագշամը սաաթ 1 տէ Գոսթմէօլլէրտէն Զալարաթաթա կէլլէ պիւր արապա, օրտան կէլլէքէկի սըրտա, պիւր գալարըն կէլլէսի իլլէր գալարըն

օլան սըրգըլարըն մաթիլլէր սուրթէթաէ գալարըլմը օլմալարընտան, վէ ֆէնէր տախի եանմը օլմալարընտան, արապա պու սըրգըլա շարաթագ, սըրգը իշէրի կիւ-միշ, արապաթ պիւր գաշ արընը ուզաղա աթիլլէր, տիլլէր գըրըլմը, վէ հաեաթը թէլլէրէքէ տիւլար օլմուշ արը : Արապա-տա պուլունան պիւր գալարըն տախի պա-ղընտան եաղարըն արը :

— Ճէպլիլի կիւնիւ միւթէսարըլմը՝ ճէ-պլէլ քէօլլէրտէ եուսուրճագտան թուլթու-լան էլլաթըն էլլիլլէրիլլէրին, վէ 11 կիւնտէն պէրի եէնի վուգուաթ օլմալար-ընը պա թէլլէրագ պիլլէրիլլէր տիւ :

— Յունիս Յտէ Զէլլէրտէնտա չիտտէթիլլէ ֆուրթուսա գուսուրիլլէ, սէլ կիպի եաղ-մուրար եաղմը արը : Օլ էսնաթէ Զաքար օղու կարապիսին շատըրը իւզէրիլլէ եր-տըրըն տիւլէրէք, մէրգուլլէր Պօղոս նամ օղու արընա եաղարըն արը :

— Կէլլէն կիւնէ Գոսթմէօտա Հաթի Սալի-էֆ : 25 եաղարընտա էօլէ գըլընը, եա-թալընտա պըլագա գաթիլ իթմիշ տիւ : Գաթիլ ֆիւրար իթմիշ իսէ տէ, տէրտէթ օլունմուշ արը :

— Տիւն կիւնէ Գուլէ գալարընտա ինչա օլունմագտա օլան պիւր պիլլաթըն ըրկաթ պաղար օլան Սըրպիլլէր Զաքէ ուզուտա իքէն, պօղաղընտան քէսիլլէրէն ուսան-մը, վէ ճանիլլէր տէրտէթ իթմէք իւզըն գալարտա գաապար գօլմուշ իսէ տէ, տէր-մանը քէսիլլէրէք պաթըլլէր արը : Քէլլէրիլլէր գալարթաթա աթա իթմէքէլ, մէգքիւր պիւ-նաթա իշնպէրիլլէր իթմէքէլ օլմուշ 14—15 եաղարընտա Ապու իւր Բանմանը գաթիլ օլտուղընտալարագ, տէրտէթ իտիլլէր, վէ մէրուսըն հաեաթը թէլլէրէքէ օլտարագ, խաթիլլէրտէն կէօլլէրիլլէր տիւ : Հէր իլի ճիւսպէթին տէ սէպէլլէր տիւլալը-մալը արը :

— Տիւն, Տօլագ-տէրէսինտէ քեարիլլէր պիւր խանէլլէր ալթ գաթը պիւրտէն պիւր չէօթիլլէր իսէ տէ, նուֆուսա գալաթ օլ-մալը արը :

ՕՍՄԱՆԼԻ ՊԱՆԳՈՒՐ

Օսմ. պանդասընը էֆրէնճի Թունիս 24տէ Լօնտարտա ագա օլունան հիւսէտա-լան մէկիլլէր ումուսիլլէրտէ, 1902 սէնէսի իշին, 13 իլլի եախոս 16.25 ֆրանգ վէ եախոս ալթուն ագէլ 71.50 զուշ թէ-մէթիլլէր իթմաթըն գալար վէրիլլէր տիւ : Պու թէլլէրալթ, 45 նուսթըր գուրթըն իթմաթ մուգապիլլէրտէ, էֆրէնճի յուլիս 1տէն իթիլլէրտէն, պանդասըն Տէրխասա-տէթ, Լօնտար վէ Բարիզ խաթիլլէրտէլ-լէրտէ վէ չիւպէլլէրտէ վուգու պու-լաճագ արը :

Տէրխաստէթ, 24 յունիս 1903

1902 սէնէսի 100տէ 4 ֆալիլլէր կէօմ-րիւք թանկիւլթը միւսթաղէսինտէ 1903 յունիս 1(14 ֆալիլլէրին թէլլէրալթըն պիւր թարիլլէրտէն իթիլլէրտէն, բաղարտան մաա-տա հէր կիւն էօլլէրտէն էվլէլ սաաթ 10-տան էօլլէրտէն սոնրա սաաթ 2(12ա գա-տար, վէ ճուսմա կիւնիլլէր տէ սաաթ 10-տան էօլլէրտէ գաապար Գալաթաթա Օսման-լը պանդասը վէլլէրտէն վուգու պու-լաճագ արը :

Նուսթըրը պօրտօլարը պիլլէրտէ պու-լունան գուրթ մուգապիլլէրտէ, 10 կիւն սոնրա Գալաթաթա Օսմ. պանդասը վէլ-լէրտէ իւլլարագ օլունմագ, պէտէլլէր թէլլէ-տիլլէ օլունմագ իւզըն պիւր մագ րգ իթա գըլընմագ արը :

Տէրխաստէթ, 4 յունիս 1903

ԳԱՆԱԹԱՆ ՊՈՐՍՍԵՐ

Էսհամը ումուսի	Ղշ. 34 33
Բուսիլլէր չըլլէրտէթիլլէր ֆիւ	125 75
Թաշլարըն միւսթաղէր Օսմ	501
Օսմ. պանդասը սէնէսաթը	591
Տէլլէթի Ալլէ Բէթի	388
Օսմ. Սիկիլլէր չիւքէթի Լ. Օ.	4 57—
Բէթի ապիլլէր	14 10
Տէրիւ. Թարաթիլլէր զուր.	6 10
» » Թաշլ. ֆիւ	482
Տէրիւսաթիլլէր Բիլլէր	501

ԱՎԶԷԼԻՐԻՆ ԶԻՆԱԹԸ

Օսմ. իրաթը 100 զլ-տան	Ղշ. րր.
Պէտաղ մէկիլլէր ֆարգը	108 04
Մէթալթը	104
Ֆրանսիլլէր ալթունը	87 18
Ինկիլլէր լիւրաթը	109 36
Բօլ	89 25
Գըրմից	51 04
Գարպիս գալիլլէր	8 61

Սանիպի իմիլլէր վէ մէտուր զագէթա ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ԹՈՎԱՅԵԱՆ